



Norges forskningsråd
Postboks 2700
St. Hanshaugen
0131 OSLO

Vår ref:

Deres ref:

Dato: 09.05.06

Høring – Miljø 2015 – Norsk miljøforskning mot 2015

Bakgrunn

Bioteknologinemnda viser til brev datert 5. april 2006, ”Høringsdokumentet for ny miljørattsing – Miljø 2015”, som inneholder utkast til et nytt, bredt anlagt forskningsprogram for 10-års-perioden 2007 - 2016. Programmet bygger på flere sentrale miljøforskningsprogrammer som nettopp er avsluttet, eller vil bli avsluttet i løpet av de nærmeste årene; Forurensningsprogrammet (PROFO), Biologisk mangfold, Landskap i endring, Rammebetingelser for en bærekraftig utvikling (Rambu) og Villaksprogrammet.

Forskningsrådet har bedt om innspill på følgende:

- Dekker programforslaget viktige kunnskapsbehov, særlig overfor berørte sektorer?
- Er det sentrale forskningstema som er svakt berørt?

Generelle kommentarer

Bioteknologinemnda har valgt å konsentrere seg om de deler av Miljø 2015 som omhandler bio- og genteknologi. Vi har derfor kun vurdert om de miljømessige sider ved bruk av bio- og genteknologi er godt nok dekket i forskningprogramforslaget.

Dokumentet har blitt meget voluminøst og særdeles ordrikt, ofte uten at det er lett å se hva som er det egentlige budskapet. Til å være et dokument basert på 10 år fremover er det liten diskusjon om trender og mulige kommende trusler og utfordringer med de trekk vi ser i samfunnet relatert til bruk av ny teknologi og endringer i samfunnsmonster. At dokumentet er såpass ordrikt og lite systematisert, gjør det vanskelig å finne frem og undersøke hva som er skrevet om de forskjellige forskningstemaene.

Av det vi kan se, nevnes bioteknologi- og genteknologirelatert aktivitet sporadisk i dokumentet (se vedlegg). Bio- og genteknologi er et satsningsområde i Norge. Bioteknologinemnda ville ikke bare likt å se, men hadde faktisk forventet at både bruk av bio- og genteknologi som en ressurs i miljørattsingen og som miljøtrussel ble omtalt grundigere og i egne bolker. Nemnda savner for eksempel omtale av bioremediering (opprensning av forurensning ved hjelp av bioteknologi) og forurensning eller begrensning av forurensning ved bruk av bioteknologi. Under for eksempel pkt. 4.4 Matprogrammet, ville det vært relevant å ta opp genmodifiserte organismer. Dette punktet er etter det nemnda kan se, redegjort for i svært begrenset omfang til tross for at det er knyttet store økonomiske interesser og forventninger til området, samtidig som det er gjenstand for verdensomspennende motstand.

Nemnda vil påpeke at risikovurdering ved introduksjon av nye arter, inkludert genmodifiserte organismer, viser at vi mangler mye fundamental biologisk kunnskap. For eksempel mangler det kunnskap om hvordan genmodifiserte organismer i naturen vekselvirker med beslektede organismer eller andre organismer i næringskjeden.

Bioteknologinemnda tror det kunne være fruktbart å knytte Miljø 2015 sterkere opp mot den store satsingen på funksjonell genomforskning (FUGE) i Forskningsrådet. Gjennom FUGE er det utviklet en rekke teknologiplattformer som kommer til nytte i grunnforskning og anvendt forskning. Disse plattformene burde også kunne være forskningsverktøy for miljøforskningen, for eksempel i studier av miljøvirkninger av genmodifiserte organismer, i forurensningsbiologi og i mer generelle biologiske studier. En måte å synliggjøre de mulighetene som FUGE-satsingen kan gi til miljøforskningen, kunne være å opprette et nytt tverrgående tema innenfor Miljø 2015: "molekylær miljøforskning".

Som konklusjon vil Bioteknologinemnda anbefale et eget avsnitt der miljøvirkningen av bioteknologi drøftes, og at dette blir et eget, prioritert område i programmet.

Vennlig hilsen

Lars Ødegård
Leder

Sissel Rogne
Direktør

*Vedlegg:
Omtale av bio- og genteknologirelatert aktivitet i høringsdokumentet*